

Sygn. akt V KK 30/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **P. M.**,
skazanego z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 lutego 2021 r.
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt IV Ka (...),
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.
z dnia 23 lipca 2019 r., sygn. akt V K (...),

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

P. M. wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 23 lipca 2019 r., sygn. akt V K (...), został uznany za winnego tego, że w okresie od 9 listopada 2008 roku do 7 marca 2017 roku, w Biurze Podawczym Sądu Rejonowego VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w W., przy ul. (...) w W., a także w Biurze Podawczym Sądu Okręgowego w W. X Wydział Gospodarczy, przy ul. (...) w W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, 42 razy posłużył się dokumentami zawierającymi podpis o treści „A. R.”, które nie zostały przez nią sporządzone (i która o ich sporządzeniu oraz przedłożeniu w ww. Sądach, celem użycia w obrocie prawnym nie posiadała żadnej wiedzy), z pełną

świadomością tego, że dokumenty te nie pochodzą od osoby wskazanej jako ich wystawca, to jest A. R., przedkładając je przed wyżej wymienionymi organami jako autentyczne, w następstwie czego dokumenty te były przedmiotem prowadzonych spraw sądowych, tj. przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., za które wymierzono mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby. Na podstawie art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. orzeczono wobec oskarżonego także grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych, zaś na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązano oskarżonego do informowania sądu o przebiegu okresu próby. Ponadto, na podstawie art. 41 § 2 k.k. orzeczono wobec P. M. środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika: osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie tej działalności, spółki handlowej, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia na okres 2 lat.

Wyrok Sądu *meriti* został zaskarżony przez oskarżonego, który we wniesionej apelacji podniósł zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych oraz naruszenia art. 392 § 1 k.p.k. oraz art. 393 § 1 k.p.k. w zw. z art. 394 § 2 k.p.k., i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie go od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt IV Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od wyroku Sądu drugiej instancji kasację wniósł obrońca skazanego, który podniósł zarzut wydania wyroku przez Sąd nienależycie obsadzony (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), przy udziale osób nieuprawnionych (art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.), w następstwie naruszenia art. 47b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, w związku z dwukrotną nieuprawnioną zmianą składu orzekającego dokonaną w dniu 3 czerwca 2020 r. i 22 lipca 2020 r. wbrew zasadzie niezmienności składu, co implikowało wydanie wyroku w przez Sąd nienależycie obsadzony, przy udziale osób nieuprawnionych, a co uchybiło przepisom art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Wobec wymierzenia skazanemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania obrońca P. M. mógł podnosić w kasacji jedynie zarzuty wystąpienia w sprawie uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. Poza zakresem rozpoznania pozostawić należało zatem wyrażoną na końcu uzasadnienia kasacji argumentację kwestionującą jakość kontroli instancyjnej.

W doktrynie i w orzecznictwie sądowym utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. zachodzą tylko wtedy, gdy zaistniały w rzeczywistości, a nie pozornie, zaś przepisy regulujące bezwzględne przyczyny odwoławcze muszą być interpretowane ściśle. Zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej nie może abstrahować od rzeczywistego przebiegu postępowania sądowego. Nie można pod pozorem uchybień określanych jako bezwzględne przyczyny odwoławcze wnosić nadzwyczajnej skargi, dopatrując się naruszenia prawa w oparciu o okoliczności, które nie dają podstaw do przyjęcia takiego zaistnienia (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2019 r., III KK 65/18, LEX nr 2650301 i powołana tam literatura i orzecznictwo*).

Analiza realiów procesowych sprawy wskazuje tymczasem, że zagadnienia, poruszane przez skarżącego nie dotyczą sytuacji, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 1 czy 2 k.p.k. Reguły losowego przydziału spraw, zgodnie z ustalonym podziałem czynności, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015.2316), a więc w akcie prawnym rangi podstawowej i nie zostały normatywnie powiązane z rygorem uznania za "nienależytą" obsady sądu ukształtowanej z ich przekroczeniem. Zaniechania w sferze realizacji reguł losowego przydziału spraw wymagają zatem dokonania oceny z punktu widzenia wystąpienia przesłanek określonych w art. 438 pkt 2 k.p.k., nie zaś wskazanych bezwzględnych przyczyn odwoławczych (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2019 r., V KK 296/19, LEX nr 2696866*).

Nawet przy przyjęciu naruszenia zasad losowania składu orzekającego nie może budzić wątpliwości to, że osobami finalnie wyłonionymi do rozpoznania sprawy byli sędziowie uprawnieni i zdolni do orzekania w danym sądzie, w danej sprawie. Ocena zaś nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. może dotyczyć sytuacji naruszenia zasad określonych w Kodeksie postępowania karnego, ewentualnie aktów prawnych rangi ustawy dopełniających regulację kodeksową w zakresie właściwej obsady sądu (np. ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U.2020.2072; u.s.p.). Nie może natomiast determinować zakresu zastosowania art. 439

k.p.k. akt prawny niższego rzędu. Wynika to z wyjątkowości unormowania wyrażonego w art. 439 § 1 k.p.k., które powinno być interpretowane ściśle.

Oczywiście chybione było wskazywanie przez obrońcę skazanego na zasadę niezmienności składu orzekającego, która wynika z zasady koncentracji i ma gwarantować realizację zasady bezpośredniości. Nie jest ona zatem zasadą stanowiącą wartość samą w sobie, lecz służy realizacji innych zasad o charakterze gwarantującym rzetelne rozpoznanie sprawy przez sąd. Dlatego w przypadku spraw rozpoznawanych na rozprawie aktualizuje się ona z momentem przystąpienia przez sąd do rozpoznania sprawy (*zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2021, teza 32 do art. 439*). Wcześniejsza zmiana składu orzekającego, zwłaszcza – tak w realiach procesowych niniejszej sprawy – przed pierwszym terminem rozprawy – nie może stanowić bezwzględnego powodu odwoławczego, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Nie może przynieść oczekiwanego przez autora kasacji skutku odwołanie się do tezy wyrażonej w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r. (*III UZP 10/19, OSNP 2020/6/58, LEX nr 2746933*), albowiem – oprócz różnic pomiędzy art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. a art. 379 pkt 4 k.p.c. - w sprawie tej stwierdzono obrazę art. 47b ust. 1 i 2 u.s.p. Tymczasem w niniejszej sprawie do uchybienia art. 47b ust. 1 u.s.p. nie doszło. Zmiana wylosowanego składu na mocy zarządzenia Przewodniczącego Wydziału IV Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w W. z dnia 3 czerwca 2020 r. była podyktowana potrzebą ochrony zdrowia i zapewnieniem sprawności pracy sądu w czasie pandemii Covid-19, co wpisuje się w przesłankę niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie, o którym mowa w art. 47a ust. 1 u.s.p. Powtórna zmiana składu na mocy zarządzenia Przewodniczącego z 22 lipca 2020 r. wynikała z kolei z choroby sędziego, wykazanej zwolnieniem lekarskim, co również uprawniało do zmiany składu orzekającego na podstawie wspomnianego przepisu.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążając skazanego.